

**Posudek vedoucí na diplomovou práci Bc. et Bc. Adély Julišové, B. A.,
s názvem *Domov odpočinku v Rozsochatci 1952–1956*, FHS UK 2021**

Adéla Julišová se ve své diplomové práci rozhodla věnovat Domovu odpočinku v Rozsochatci v letech 1952–1956. Při výběru se nechala inspirovat svým vlastním zájemem, neboť z okolí rozsochateckého zámku, kde Domov sídlil, sama pochází. Je však potřeba zmínit, že takovéto vymezení tématu nebylo zprvu jednoznačné: na začátku stál zájem o budovu zámku a její proměnu v několik různých institucí zejména v průběhu 2. poloviny 20. století. Autorka se však svůj záměr nakonec rozhodla raději zúžit, a to na zdánlivě nejmenší možné období, tedy na roky 1952–1956, kdy v zámku sídlil Domov odpočinku, ve kterém jako personál působily především řádové sestry.

Tuto volbu považuji za velice zdařilou a domnívám se, že umožnila autorce výzkum v mnohém prohloubit. I v takto pojaté práci se ale sešly dvě problematiky, z nichž každá by vydala na samostatnou studii: ustavování sociální péče se zaměřením na péči o seniory a chronicky nemocné a nemohoucí osoby a problematika náboženská, respektive téma řeholních řádů, jejich členů a členek a jejich existence zejména s ohledem na politické změny v únoru 1948.

Autorka se svou studií rozhodla nakonec pojmout jako mikrohistorickou analýzu se zaměřením na dějiny každodennosti, kterou, domnívám se, zpracovala na velice dobré úrovni. Před samotným zaměřením na konkrétní komunitu a místo, tedy na Domov odpočinku, jeho zaměstnance a klienty, rozebrala jak specifickou historii budovy i místa, tak obecný vztah nového politického režimu k zaměstnancům, tedy řeholnicím a řeholním řádům obecně. Hlavní pozornost byla věnována tématu práce, totiž samotnému fungování Domova ve vymezeném období.

Adéla Julišová dle mého soudu velice precizně zpracovala všechny (či alespoň většinu) dostupných primárních pramenů a dokázala využít i (byť spíše minimální – s ohledem na časový odstup) možnosti pořizení orálně historických rozhovorů. Díky tomu podrobně rozebrala jak osobní rovinu tématu, tedy kdo byli někdejší aktéři, personál i klienti neboli dobově „chovanci“ Domova, jak se do něj dostali, jak z něj odešli a jak se ke svému pobytu nejpravděpodobněji vztahovali, tak rovinu každodenní po stránce fungování zařízení i celkový kontext, který vyplýval z celospolečenské situace. Podrobně je tak rozepsán provoz Domova, praktické problémy, s nimiž se aktéři potýkali, i soužití věřících a nevěřících osob z obou stran

Domova, tedy personálu i chovanců. Rovina vyjednávání sester, potažmo jejich řádu, se zástupci nové mocenské elity na místní úrovni, zprostředkovávající mantinely, nastavené z úrovně celostátní, je zastoupena též, a to zejména v období postupného obsazování prostoru civilními zaměstnanci, z něhož je patrné, že preference civilních zaměstnanců byla přítomna již dříve, nicméně nebyl dostatek odborného personálu. Po určitou dobu tedy docházelo k přeryvu mezi snahou řádu o zachování svých priorit – jako například nepřijímat plat – a vůlí státu ze sester učinit takřkajíc „civilní personál“ po dobu nezbytně nutnou. Právě tuto rovinu, tedy překrývání „starého“ a „nového světa“ a jejich vzájemné vyjednávání osobně považuji za jednu z nejpodnětějších rovin předložené práce.

Lze sice namítnout, že pro rozpracování této problematiky by bylo zapotřebí práci ještě lépe ukotvit nejen v dosavadní literatuře, týkající se řeholních řádů, ale též vývoje sociální péče v předcházejícím a zkoumaném období. Ideálem mikrohistorického bádání jest nepochybně zpracovat nejenom zkoumanou „mikrojednotku“, ale právě skrze tuto „mikroskopickou perspektivu“ „nasvítit“ i problematiku obecnou, celospolečenskou. Budiž však tato poznámka brána spíše jako námět do budoucna než jako kritika práce stávající, která dle mého názoru obsahově i formálně plně splňuje všechny nároky, kladené na tento typ prací, a diplomovou práci Adély Julišové proto vřele **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit stupněm **výborně (1)**.

V Praze dne 22. 1. 2021

Mgr. Jana Wohlmuth Markupová